

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quinta. Utrum effectus pœnitentiæ bene assignentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

clericidium, & iterū penitentiarius cui clericidii est confessum dicit, & cōsuevit dicere alicui de clericis officio penitentiariæ deputatis, q̄ ducat talem per ecclesiā, scilicet pro clericidii. Et quis potest dicere, q̄ hoc peccatum confitentis non publicetur: nullus vt videtur.

13 Propter hoc dicendum est aliter, sicut audiuius ab ipsis penitentiariis, q̄ pro homicidio eis confesso si sit occultū, nō imponunt talem penitentiā: si autē sit notorium in terra in qua fuit cōmissum, tunc imponunt ipsi talem penitentiā. Nec publicatur eorum peccatum quod iam est publicū nisi quantū ad illos qui sunt in ecclesiā in qua fit talis penitentiā: nec etiā plenē publicatur quantū ad illos quia circūdantur vultibus cooperitis ita vt persona sit ignota, & adhuc fortē videtur q̄ istud sit omnino incautē factum. Et audiuius aliquos ex penitentiariis super hoc ex penitentiā tali murmurare.

14 Ad tertium dicendum, quod clericis non imponitur solennis penitentiā propter causas in corpore solutionis assignatas.

QVÆSTIO QVINTA.

Vtrum effectus penitentiæ bene assignentur.

Tho. 3. q. 86.

AD Tertium sic proceditur, & arguitur quod non bene assignantur effectus penitentiæ: quia vnus sacramenti debet esse vnus effectus, sed penitentiā vnū est sacramentum. Et tamen Magister in litera assignat ei plures effectus, videlicet remissionem peccatorum, & viuificationem bonorum operum prius mortificatorum, ergo male.

2 Item peccatum non potest dimitti quantum ad culpam quæ transit, sed solum quantum ad reatum qui remanet. Sed reatus per sacramentum penitentiæ non remittitur, cum p̄na pro eo iniungatur, ergo effectus penitentiæ non est remissio peccatorum.

3 Item quod non est, viuificari non potest, sed bona opera facta in gratia desinunt esse succedente peccato: nō enim sunt de numero rerum permanentium, sed transeuntium, ergo extunc viuificari non possunt per quācūq̄ penitentiā subsequētem.

4 **I**N Contrarium est quod dicit Petrus Actuum. 3. Penitemini & conuertimini vt deleantur peccata vestra: igitur effectus penitentiæ est deletio peccatorum. Item secundum Ambr. penitentiā res optima est quæ omnes defectus reuocat ad perfectum, sed maximus defectus est q̄ bona opera facta ex charitate nō perducat facientem ad gloriam, qui defectus cōtingit mortificante ea ex peccato: ergo iste defectus tollitur per penitentiā, & sic opera mortificata reuiuificantur.

5 **R**ESPONSIO. Circa quæstionem istam dicenda sunt duo. Primum est q̄ per penitentiā remittuntur peccata mortalia. Secundum est q̄ per ipsam viuificatur bona opera per sequens peccatū mortificata. Primum patet sic: ille est primus & principalis effectus huius sacramenti, qui principaliter importatur per formam verborum: istud autem est remissio peccatorum, cum forma huius sacramenti sit, ego absoluo te, ergo est principalis effectus huius sacramenti.

6 Quantum ad secundum sciendum est q̄ opera nostra dicuntur viua & mortua, viuificata & mortificata per comparationem ad ea quæ videmus in rebus naturalibus: illa enim dicuntur viua, quæ habent in se principium vitæ & operationem: vt oculus videndo, pes ambulando & sic de aliis: mortua verò dicitur quæ neutrum istorum habent, habere tamē potuerunt: sicut dicitur homo mortuus nō solum quia vitam habuit & priuatus est, sed etiā scetus qui nunq̄ vixit dicitur nasci mortuus, mortificata autem dicuntur quæ habent in se principium vitæ, sed nō operationem, propter aliquod impedimentum, vt membrum stupidum vel paralyticum. viuificata autem dicuntur, quæ à mortificatione impediēte operationē vitæ redeunt ad suas operationes. Similiter opera nostra dicuntur viua quando procedunt ex charitate quæ est principium vitæ spiritualis, & per meritum possunt perducere ad vitam gloriæ quæ est vera vita. Iste est enim finalis effectus operum nostrorum, mortua verò dicuntur opera bona quæ fiunt extra charitatem, quæ licet non fuerint viua, potuerunt tamē esse viua si charitas aduisset. Mortifi-

cata verò dicuntur opera quæ sunt ex charitate quæ est principium vitæ, sed per meritum non possunt efficaciter perducere ad vitam gloriæ propter impedimentum peccati superuenientis, viuificantur autem cum impedimentum mortificans ea amouetur, & hoc est peccatum mortale sequens cum quo nullus venire potest ad vitam gloriæ. Ex hoc sic arguitur ad propositū: illud viuificat opus mortificatum per quod amouetur impedimentum mortificans ipsum, sed per penitentiā amouetur peccatum mortale quod mortificat præcedens opus meritorium, ergo per penitentiā viuificatur opus mortificatum prius.

7 Et si quis hæsitaret quomodo viuificantur opera bona præcedētia quæ non sunt in se, nec illa charitas ex qua facta fuerit remansit. Et ideo videtur fuisse mortua, quia perdidit principium vitæ. Dicendum est q̄ licet illa opera nō remanserint in se, nec charitas ex qua facta fuerunt remaneat, tamen dicuntur viuificari nō quidē quia redeant eadem opera numero, nec eadem numero charitas quæ per peccatū fuit amissa, sed quia bona opera dum fiebant in charitate fuerūt à Deo accepta vt meritoria vitæ æternæ. Et in illa acceptatione diuina remanserūt in impedimento ea mortificans cessare: quod fit per veram penitentiā. Sic enim bona opera quæ transeunt manent in diuina acceptatione per modum meriti, & sic possunt viuificari, sicut opera mala transeunt actu & remanent reatu vt puniantur.

8 Ad primum arg. dicendum q̄ vnus sacramenti potest esse plures effectus dum tamen sint subordinati, sicut videmus in naturalibus q̄ lux solis illuminat & calefacit. Et similiter per penitentiā primo & per se remittuntur peccata, & secundario viuificatur opera bona prius facta mortificata.

9 Ad secundū dicendum q̄ peccatū mortale dicitur dimitti per penitentiā quantum ad reatum p̄næ æternæ quæ est ad inimicos pro exterminatione, quantum remanet quantum ad penā reatus temporalem, quæ est pro correctione & emendatione filiorum.

10 Ad tertium patet solutio ex prædictis, quia quantum ad opera facta in charitate non remaneant in se, remanent tamen in diuina acceptatione vt sint meritoria vitæ æternæ: amoto impedimento ea mortificante, non eam potest assumi omnimoda similitudo rerum spiritualium ad corporalia, sed sufficit q̄ assumatur quantum pertinet ad propositum &c.

QVÆSTIO SEXTA.

Vtrum aliquis possit excidere à vera penitentiā.

Thom. 3. q. 84. ar. 10.

AD quartum sic proceditur, & arguitur quod nullus posset excidere à vera penitentiā, quia fortius non vincitur à debiliore, sed penitentiā est fortior omni culpa, cum per eam ab omni culpa resurgamus, ergo verè penitens non potest cadere per culpam.

2 Item Ambr. dicit q̄ penitentiā est praterita peccata plangere, & plangenda nō committere: qui ergo plangenda postea committit, non verè penituit.

3 Item Aug. Inanis est penitentiā quam sequens culpa coinquinat.

4 In oppositū arguitur: quia perfectior est gratia data in baptismo quæ delet omnē culpā & penā q̄ gratia quæ datur in penitentiā, sed à gratia baptismali potest aliquis excidere per culpam, ergo à gratia penitentiā.

5 **R**ESPONSIO. Dixerūt quidam q̄ à vera penitentiā nullus potest excidere per peccatū mortale, q̄ si exciderit, vera penitentiā non fuit. Et ad hoc ponendum mouebantur primo per rationem sumptam ex parte dei, quia facilitas veniæ in centium tribuit delinquendi, sed si homo posset verè penitere quotienscūq̄ peccaret, cū per veram penitentiā Deus peccata remittat, videretur magna facilitas veniæ quando culpis reiteratis quantum cūq̄ posset de eis haberi penitentiā & veniā, ergo cum non sit probabile, quod Deus tribuat in centium delinquendi alicui, non est probabile, quod vera penitentiā posset pluries reiterari. Secundo mouebantur per rationem